

LUYỆN TẬP VỀ PHƯƠNG PHÁP LẬP LUẬN TRONG VĂN NGHỊ LUẬN

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS : Qua luyện tập mà hiểu sâu thêm về khái niệm lập luận.

41

Bước 2 : Nhận dạng lập luận trong văn nghị luận.

- GV cho HS đọc lại một đoạn văn nghị luận trong các bài trước.
- HS nhận ra cách lập luận trong đó. Sau đó, GV hướng dẫn HS trả lời các câu hỏi trong mục 2, phần II, SGK.
- Chú ý : Giữa luận cứ và kết luận trong văn nghị luận không thể tùy tiện, linh hoạt như trong đời sống. Ở văn nghị luận, mỗi luận cứ chỉ cho phép rút ra một kết luận.

Hoạt động 3. Tập nêu luận điểm và lập luận.

Bước 1 : GV nêu từng truyện (*Thầy bói xem voi và Ếch ngồi đáy giếng*), hướng dẫn HS nêu kết luận (luận điểm). HS có thể nêu những luận điểm khác nhau. GV ghi lên bảng, cho HS trao đổi xem luận điểm nào sâu sắc và nêu luận điểm nào để làm sáng tỏ, nổi bật vấn đề.

Bước 2 : Lập luận.

GV chọn một vài luận điểm hay, ghi lên bảng, yêu cầu HS lập luận (từ cách nêu vấn đề đến lấy dẫn chứng trong đời sống).

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Do ngày nay ngôn ngữ học đã nêu ra khái niệm lập luận mở rộng, cho nên cần phân biệt lập luận trong đời sống hằng ngày và lập luận trong văn nghị luận. Nhưng giữa hai loại lập luận này vẫn có cái chung là "lập luận". Do đó, nếu HS hiểu rõ cách lập luận trong đời sống thì sẽ có ích cho năng lực lập luận trong văn nghị luận.

2. Lập luận trong đời sống thường mang tính cảm tính, tính hàm ẩn, không tường minh, còn lập luận trong văn nghị luận đòi hỏi có tính lí luận, chặt chẽ và tường minh.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. Lập luận trong đời sống.

Bước 1 : Nhận diện lập luận trong đời sống.

- GV đọc các ví dụ trong mục 1, phần I, SGK và nêu câu hỏi cho HS trả lời.
- Yêu cầu chỉ đúng đâu là luận cứ, đâu là kết luận. Có thể nêu các ví dụ ngoài SGK để gây chú ý cho HS.

Bước 2 : Cho kết luận, tìm luận cứ.

- GV đọc các đoạn có kết luận (có thể ghi lên bảng).
- HS tìm luận cứ.
- Chú ý : Một kết luận có thể có nhiều luận cứ khác nhau, miễn là hợp lí.

Bước 3 : Cho luận cứ, nêu kết luận.

- GV đọc hoặc ghi lên bảng các luận cứ.
- HS tìm kết luận.
- Chú ý : Một luận cứ có thể có nhiều kết luận khác nhau, miễn là hợp lí.

Hoạt động 2. Lập luận trong văn nghị luận.

Bước 1 : Nhận dạng luận điểm (tức kết luận) trong văn nghị luận.

- GV nêu các luận điểm trong mục 1, phần II, SGK.
- Yêu cầu HS phát biểu nhận dạng, phân biệt với kết luận trong lập luận đời thường.